

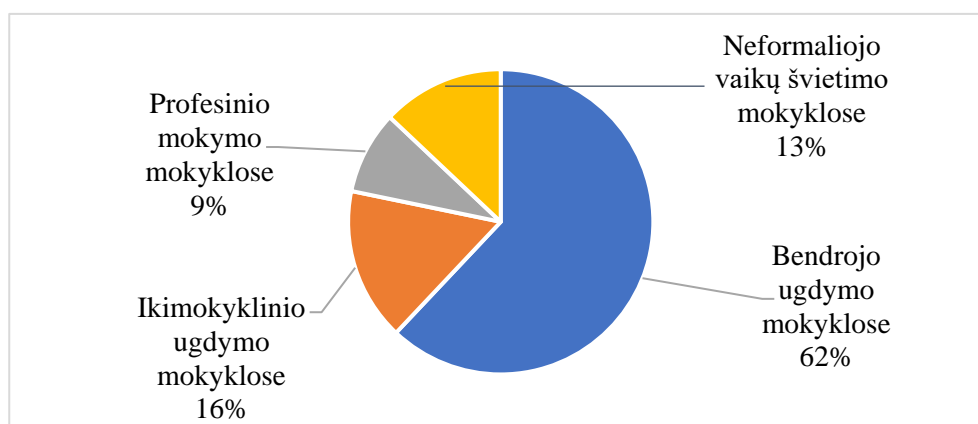
Švenčionių rajono savivaldybė

Švenčionių r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Švenčionių rajono švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

2021–2022 m. m. Švenčionių r. savivaldybėje dirbo 432 pedagoginiai darbuotojai, iš jų – 268 (62 proc.) bendrojo ugdymo, 70 (16 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 38 (9 proc.) – profesinio mokymo, 56 (13 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės pedagoginių darbuotojų, ypač dirbančių bendrojo ir neformaliojo ugdymo įstaigose, skaičiaus mažėjimas (5 proc.) – 2019–2020 m. m. savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose dirbo 454 pedagoginiai darbuotojai, 2020–2021 m. m. – 444.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Tarnyba vykdė 4 ilgalaikes (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programas (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 458 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su praėjusiais metais, matyti, kad savivaldybėje praeitais metais didesnis dėmesys buvo skiriamas prioritetui *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*, o šiais metais – kitiems dviem, tačiau abejus metus visai nevykdyta Programų pagal minėto prioriteto kryptį *Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse*. 2021 m. vykdyta po vieną Programą pagal prioriteto *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* abi kryptis, o 2022 m. vykdytos dvi Programos, tik pagal kryptį *Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas*. Pagal prioritetą *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas*, per šiuos dvejus metus atlieptos visos trys kryptys, t. y. įvykdyta po vieną Programą – 2021 m. pagal kryptį *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas*, o 2022 m. – pagal kryptis *Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas* ir *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime*.

¹ Prieiga internete <https://spt.svencionys.lm.lt>.

1 lentelė. Daugiausia pedagogų dalyvavo Programose pagal prioritetą *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinčius, tobulinimas*

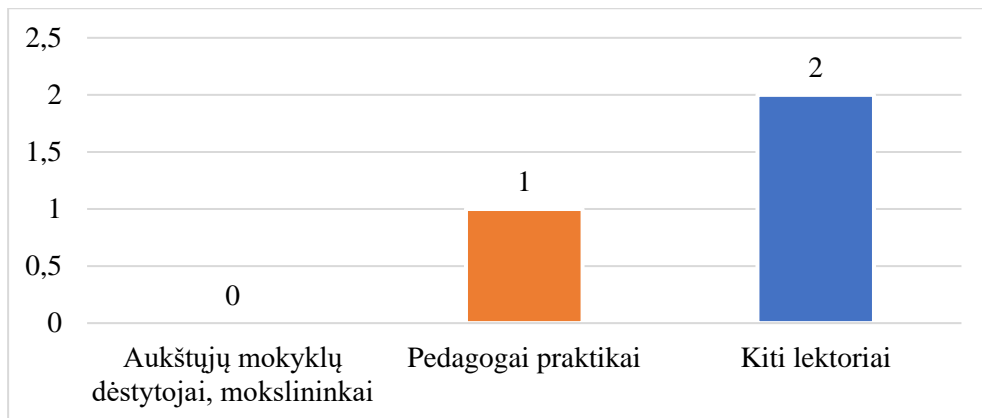
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	–	–
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	–	–
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	–	–
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	–	–
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinčius, tobulinimas	2	274
Mokinio skirtubių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	–	–
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	2	274
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	2	184
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	–	–
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	1	130
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	1	54
Iš viso:	4	458

Duomenys rodo, kad 2022 m. Tarnybos vykdytų PKT Programų lektoriai buvo kviestiniai pedagogas praktikas ir du psichologai; aukštųjų mokyklų dėstytojai, mokslininkai įgyvendinant Programas nedalyvavo.

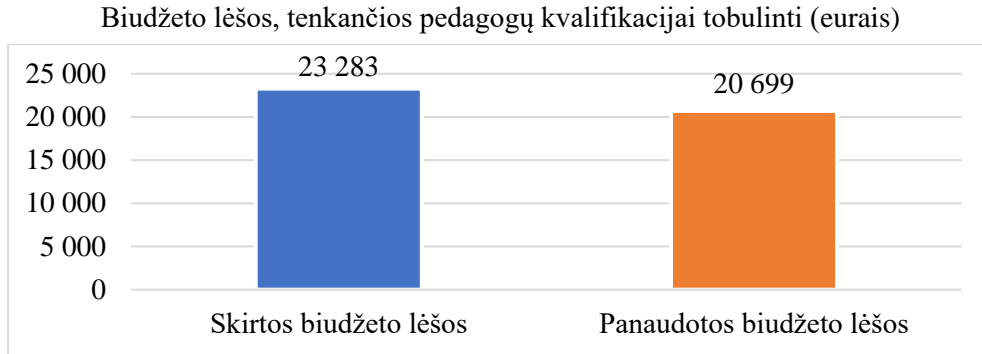
2 pav. Prioritetines Programas dažniausiai įgyvendino kiti lektoriai (psichologai)

Programas pagal prioritetus įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. panaudota didesnė dalis PKT skirtų lėšų (žr. 3 pav.). 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., bet 2022 m. jų panaudota gerokai daugiau nei 2021 m. (71 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 89 proc.

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje
(pagal Tarnybos veiklos išorinio vertinimo išvadas ir interneto svetainės puslapių apžvalgą, atliktą 2023 m. vasario–gegužės mėn.)

PKT renginių vykdymą reglamentuoja Tarnybos kvalifikacijos tobulinimo tvarkos aprašas. Informaciją apie programas Tarnyba skelbia interneto svetainėje, elektroninėje registracijos sistemoje *Semiplius*, mėnesio renginių grafikus siunčia mokykloms ir metodinių būrelių pirmininkams el. paštu. Programų vykdymo laikas ir būdas visuomet derinami su mokykla, ypač, jei Programa vykdoma mokyklos užsakymu. Mokinių mokymosi metu renginiai įprastai vyksta po 13 val., išnaudojamas mokinių atostogų laikas.

Tarnybos svetainėje skelbiamas kiekvieno mėnesio veiklų planas, jame nurodomi seminarai, konferencijos, edukacinės išvykos, metodinę veiklą atliepiantys renginiai, olimpiados ir konkursai, pedagoginė psichologinė pagalba ir pan. Šalia renginio pavadinimo nurodoma renginio data, vieta, laikas, skelbiamas jo lektorius / vadovas / koordinatorius, valandų skaičius, dalyviai, pateikiama registracijos nuoroda ar registravimosi būdas, jei Programa ilgalaikė ir susideda iš modulių, tai nurodoma renginio pavadinimo skiltyje, bet pasigendama informacijos, kokias 2023–2026 m. PKT prioritetines sritis ji atliepia; šios sritys niekur svetainėje nėra paskelbtos, neatnaujintas ir atskirai skelbiamas ilgalaikių PKT Programų sąrašas.

Tarnyba rengia metodines dienas mokytojų metodiniams būreliams. Ugdymo proceso planavimas pagal atnaujintas programas aptariamas dalykininkų metodinių būrelių susirinkimuose.

Be to, Tarnyba organizuoja olimpiadas, konkursus, psichologų konsultacijas tėvams. Tarnyba vykdo nacionalinį projektą „Karjeros specialistų tinklo vystymas“, kartu su mokyklų mokytojais dalyvauja dar 4 projektuose.

2020 m. Tarnybos veiklos išorinio vertinimo išvadose minima, kad seminarai, kursai, paskaitos, edukacinės išvykos ir kiti PKT renginiai buvo organizuojami, atsižvelgiant į švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintus tuo metu galiojusius PKT prioritetus, bendrojo ugdymo mokyklų vidaus ir išorės vertinimo rezultatus, taip pat rajono savivaldybės planą, bendradarbiaujant su savivaldybės švietimo įstaigomis. Nemažas dėmesys skiriamas ugdymo metodų, pamokos vadybos, mokinių socialinio emocinio ugdymo klausimams. Daug renginių organizuojama darbo vietose. Daugiausia renginių veda pedagogai praktikai. Lektoriaus pakvietimą lemia klientų pageidavimai, siūloma seminaro tematika, lektoriaus kvalifikacija, rekomendacijos, ankstesnių seminarų dalyvių nuomonė.

Grįžtamąjį ryšį iš klausytojų apie PKT Tarnyba renka, naudodama apklausos anketas, atlieka vykusių PKT renginių vertinimų apibendrinimus. Bet grįžtamasis ryšys apie PKT renginiuose įgytų žinių, įgūdžių pritaikymą pedagogų praktinėje veikloje, siekiant gerėjančių

mokinių pasiekimų ir pažangos, per silpnas, jį reikėtų stiprinti. Programų efektyvumą Tarnyba tiria ir kitais būdais – vyksta į mokyklas, kartu su mokyklų vadovais aptaria PKT poreikius, analizuoja mokyklų įsivertinimo, mokinių pasiekimų duomenis ir juos naudoja rengdama PKT Programas.

Tarnyba teikia konsultacijas pagal klientų poreikius apie įvairias švietimo ir pedagoginės veiklos sritis: destruktivų mokinių elgesį, naudojimąsi internetu per pamokas, gabių mokinių ugdymą, prekybos žmonėmis prevenciją, mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimą, mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymą, seksualinį smurtą prieš vaikus. Konsultacijos teikiamos individualiems klientams ir organizacijoms. Grįžtamoji informacija apie jas renkama neformaliai. Tai matyti ir iš Tarnybos svetainėje pateiktų duomenų.

Didelis dėmesys skiriamas mokyklų bendruomenėms ir jų komandoms. Pagrindinis dėmesys skiriamas ugdymo metodų, mokinių socialinio emocinio ugdymo klausimams. Daug dėmesio skiriama pedagogų mokymo(si) proceso valdymo kompetencijų ugdymui: pamokos organizavimo, tiriamųjų metodų panaudojimo pamokoje klausimams. Organizuojama mokytojų metodinės veiklos ir gerosios patirties sklaida. Tarnyba organizuoja keitimąsi gerąja patirtimi apie įvairias sritis: ugdymo tikslus, turinį, metodus, mokinio veiklą, mokymosi motyvą, mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimą, organizacijos kultūrą, mikroklimatą, socialinę aplinką, mokytojų rengimą ir PKT veiklos tobulinimą. Pagrindinės gerosios patirties keitimosi formos: gerosios patirties seminarai, edukacinės išvykos, atviros pamokos, parodos, konferencijos, publikuojami straipsniai spaudoje. Tarnyba koordinuoja 16 metodinių būrelių veiklą ir teikia metodinę pagalbą mokytojams, rengiantiems metodinius darbus. Tarnyboje kaupiamas ir sisteminamas edukacinės patirties bankas, kuriame kaupiamos gerosios idėjos ir patirtis; bankas kaupiamas popieriniu ir el. pavidalu. Nuorodos skelbiamos Tarnybos svetainėje ir *Facebook* paskyroje. Tarnyba vykdo vietinius ir iš ES lėšų finansuojamus projektus, dalyvauja įvairaus pobūdžio partnerystės tinkluose, sudaromos sutartys su įvairiomis organizacijomis. Dirbama ir su trečiojo amžiaus universiteto lankytojais.

Remiantis Tarnybos veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, ir Tarnybos veiklos išorinio vertinimo išvadomis, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Savivaldybės lygmeniu pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poveikis ugdymo kokybei matuojamas, analizuojant ugdymo kokybę iki mokymų ir po jų.

Pateikti duomenys rodo, kad pastebimas PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai – gerėja specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų įtrauktis ir mokymosi pažanga, mokymosi individualizavimas ir personalizavimas padeda mokiniams mokytis pagal savo galimybes, praktiškai pritaikyti teorines žinias, geriau atlikti standartizuotų testų ir egzaminų praktines užduotis.

Kryptingai, pagal šalies ir rajono pedagogų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus ir mokyklų poreikį vykdomas pedagogų kvalifikacijos tobulinimas **daro poveikį ir savivaldybės mokyklų, kaip organizacijų, pažangai**, atsiranda pasidalytoji lyderystė, stiprėja komandos sutelktumas ir bendradarbiavimas.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, *siūloma*:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, *analizuojant*, ar mokymosi patirtis ir dalyvaujant PKT Programose pedagogų išplėtotos kompetencijos perkeliama į praktiką;
- glaudžiau *bendradarbiaujant* su savivaldybės mokyklomis, *įtraukiant* vadovus, metodinius būrelius ir (ar) kitus bendruomenės narius, *stiprinti* PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų motyvą taikyti mokymosi patirtį;

- *papildyti* Tarnybos interneto svetainės informaciją 2023–2025 m. PKT prioritetinėmis kvalifikacijos tobulinimo sritimis, paskelbti ilgalaikių PKT programų sąrašą;
- interneto svetainėje *plėtoti* pagalbos pedagogams UTA įgyvendinimo klausimais galimybes, *papildant* svetainę praktinės veiklos pavyzdžiais, orientuotais į PKT prioritetinės srities *Ugdymo praktikos ir didaktikos kompetencijų tobulinimas* įgyvendinimą.